

Μετα-Ψυχολογία
162η Συνάντηση
Βασίλειος Μαούτσος
15/05/12

Μεταψυχολογικό Σεμινάριο
'Ινστιτούτο Κλασικής Ψυχανάλυσης'
'Mourning and Melancholia' 1917, Τόμος XIV
3η Συνάντηση

Παρά την επιμονή του Freud στην 'ανεπάρκεια' της εργασίας του μπορούμε να συνθέσουμε στοιχεία που έχουμε ήδη εξετάσει από προηγούμενες εργασίες του όπως *'On Narcissism: An Introduction'* και *'On the Two Principles of Mental Functioning'* οπότε διαπιστώνουμε το αντίθετο. Ως γνωστόν, η μαζοχιστική ανάγκη συνιστά τον ακρογωνιαίο λίθο επί του οποίου η βιολογία υπό την μορφή της μιας εκ των δύο πλέον ακραίων ανθρωπίνων φαντασιώσεων συνεργάζεται για το αμοιβαδοειδές μάζεμα της λίμπιντο προς τα έσω όποτε αυτή εγκαταλείπεται από το βιωματικά εξωσωματικό 'αντικείμενο' της - 'ιδέα' περί συνανθρώπου ή ιδέας. Η δε 'σαδιστική' ανάγκη - την οποία προτιμά ο Freud στο παρόν του κείμενο - συνυπάρχει με την προηγούμενη προκειμένου να επιτευχθεί μία ισορροπία. Αν υπάρχουν οι προϋποθέσεις για μαζοχιστική ικανοποίηση ο ασθενής είναι αφύσικο να θέλει να την εγκαταλείψει. Στη περίπτωση δε κατά την οποίαν μία 'ιδέα' 'αντικείμενου' έχει εξυπηρετήσει ναρκισσιστικά τον ασθενή επί μακρόν συνεπάγεται ότι κατά την απώλεια αυτού του 'αντικείμενου' ο ρόλος της λίμπιντο θα βρεθεί στην πλέον αυθόρμητη και φυσική της κατάσταση με το να ξεκινήσει μία αυτό-καταστρεπτική πορεία παλινδρόμησης τώρα που είναι ελεύθερη να δράσει. Η μετατροπή όλων των διεργασιών της απώθησης για τον σχηματισμό του συνειδητού/ασυνειδήτου σε 'ιδέες' «γνωστού»/«αγνώστου» απεκάλυψαν στον Freud ότι, εν τέλει, το 'εγώ' δεν συνίστατο από κινούμενες ενεργειακές μάζες άνευ ποιότητας αλλά από φαντασιώσεις μιμούμενες σωματικές λειτουργίες. Συνεπώς, η τελική επενδυτική πράξη της λίμπιντο εκτός του εαυτού και εκτός του σεξουαλικού αντικειμένου προς τον χώρο των 'λέξεων' είναι όντως άκρως 'ποιοτική' επειδή φαντασιωτικά μιμείται την ενεργειακή δράση και αντίδραση. Έτσι, δημιουργήθηκε η έννοια της «ψυχικής νόσου» ως κάτι ποιοτικά 'κακό' στα πλαίσια της εξέλιξης του ασυνείδητου και του αγνώστου.

Στη 'μελαγχολία' η 'ιδέα' της αυτοκαταστροφής ξεπερνά την όποια επενδυτική ανάγκη επειδή βρίσκεται στη βάση της υπέρτατης μαζοχιστικής ικανοποίησης και εξ αυτού του λόγου την διαφοροποιούμε εκ των Νευρώσεων αποκαλώντας την «Ψύχωση». Φυσικά, η όποια αποτελεσματικότητά της είναι άκρως περιορισμένη καθόσον ως 'ιδέα' είναι 'αμφιθυμική' προερχόμενη από αποτυχούσα επένδυση που καλύπτει από την μία μεριά την ναρκισσιστική έλλειψη και από την άλλη την αντικειμενότροπο απώλεια. Όταν δε η ποιοτικά αναβαθμισμένη 'ιδέα' του 'εγώ' κουραστεί από την τεράστια αντικάθεξη που χρειάζεται η συντήρησή της τότε καταρρέει και δημιουργείται η κλινική εικόνα της 'μανίας'.